

ಆಸ್ಪ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪೂರೈಸಿರುವ ಶಿಲ್ಪಾ ಮುಡಬಿ, ತಮ್ಮ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು. ಸಿನಿಮಾದ ಕೃತಕತೆಗಿಂತ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಲಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಬಣ್ಣದ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಅವರು ಆಸ್ಪ್ರೇಲಿಯಾದಿಂದ ಪಾಂಡಿಚೇರಿಗೆ ಬಂದು ನಾಟಕದ ಕಂಪನಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅಭಿನಯಿಸತೊಡಗಿದರು.

ಒಮ್ಮೆ ನಾಟಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಆಟವನ್ನು ರಂಗಕ್ಕೆ ತಂದರು (ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಸವದತ್ತಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಯಲ್ಲಮ್ಮ/ ರೇಣುಕಾ). ಆಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಸೆಳೆತ ಇಂದು ಜಾನಪದ ಜಗತ್ತಿನ ಮೂಲ ಸೆಲೆಯ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಹಚ್ಚಿದೆ. ಮೂಲತಃ ಗಾಯಕಿ-ನಟಿಯಾಗಿರುವ ಅವರು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಮೂಲಮಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂಗಾತಿ ಆದಿತ್ಯ ಕೊತಕೋಟ ಜೊತೆಗೂಡಿ 'ಅರ್ಬನ್ ಫೋಕ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಲೆದಾಟ ಆರಂಭ ಆಗಿದ್ದು ಹೀಗೆ...

ಅರ್ಬನ್ ಫೋಕ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ (Urban Folk Project) ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಏಕೆ, ಅದರ ಆಶಯ ಏನಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಕೆದಕಿದರೆ ಶಿಲ್ಪಾ ತಮ್ಮ ಚೌಡಕಿಯ ಆಲಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕನಸು ಮತ್ತು ಕನವರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಅವರು ಸಾಗಿದ ಹಾಗೂ ಸಾಗಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡಿರುವ ಹಾದಿಯ ನೋಟವನ್ನು ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲೇ ಕೇಳಿ:

“ಕಾನ್ಸೆಂಟ್ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ಮಿತ್ರರ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವಳು ನಾನು. ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮುಡಬಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿ ನನ್ನೂರು. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿ ಮನೆ ಇದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರು. ಅಜ್ಜಿ ಹಾಡು ಹೇಳಿದರೆ, ಅಜ್ಜ ಶಹನಾಯಿ-ಹಲಗಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಕೆಲವು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಅಲೆದಾಟದ ನಡುವೆ ನಮ್ಮೂರ ಲಿಂಕ್ ಮಿಸ್ ಆಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲಮ್ಮ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮ ಆ ಲಿಂಕ್ ಶೋಧಿಸಬೇಕು ಎಂದೆನಿಸಲು ಶುರುವಾಯಿತು. ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಆಟವನ್ನು ಹಲವು ಬಾರಿ ನಾವು ಆಡಿದೆವು. ನಾನೊಬ್ಬ ಕಲಾವಿದಳಾಗಿ ಯಲ್ಲಮ್ಮನನ್ನು ಹೊರ ನಿಂತು ನೋಡಿದ್ದನ್ನು- ಕಂಡಿದ್ದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ಆದರೆ ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಯಲ್ಲಮ್ಮನನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಲೋಕವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ಆ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲವೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ನನ್ನನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.

ರಜೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮುಡಬಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ಕುರಿ ಕಡಿದು ಭರ್ಜರಿ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮೂರ ಮಂದಿಗೆ ಆದಿತ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಜೀವನವಿಧಾನವೇ ಆಗಿದೆ. ಆಗ ನಾನು ಕಂಡ ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಆಟದ ಅನುಭವವನ್ನು ನನ್ನ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಎದುರಾದ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕಲು ಹೊರಟಾಗ ದೊರಕಿದ್ದೇ 'ಅರ್ಬನ್ ಫೋಕ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್.'

ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಆಟವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ನಮ್ಮೂರಿಗೂ ಬಂದೆವು. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ,

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಸುತ್ತಿದೆವು. ಊರೂರು ಅಲೆಯುತ್ತಾ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಟಗೋಡಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೊಬ್ಬರು ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದರು. 'ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಆಟ ಬಯಲಾಟ ಇದ್ದಾಗೆ. ಹೀಗೆ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಪ್ರಯಾಸ. ಜೋಗತಿಯರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರೆ ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯ ಆಗಬಹುದು' ಎಂದರು. ಮಂಜಮ್ಮ ಎಂಬ ಜೋಗತಿ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ (ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು) ಇರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರ ನೀಡಿದರು. ಗೊತ್ತುಗುರಿ ಇಲ್ಲದೆ ತಮಟೆ ಅಥವಾ ವಾದ್ಯಗಳ ಸದ್ದು ಕೇಳಿದ ಕಡೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಪರ್ಯಾಯ ಹಾದಿಗೊಂದು ದಿಕ್ಕು ದೊರೆಯಿತು.

ಇದು ಕ್ರಾಸ್ ಜೆಂಡರ್ ಕಲ್ಚರ್!

ಮರಿಯಮ್ಮನ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಂಜಮ್ಮ ದೈತ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆ. ಅವರಿಂದ ಚೌಡಕಿ ಪದಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಜೊತೆಗೆ ಸತ್ಯ ಶೋಧನೆಯ ದಿಕ್ಕುಚಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆ. ಗ್ರಾಮಭಾರತ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ಪರಂಪರೆಯನ್ನು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಗತ್ಯ-ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಟೈಲರ್ ಮೇಡ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬಂತು. ಯಲ್ಲಮ್ಮ ಕೇವಲ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿ ಅಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಹಿಂದೊಂದು ದೀರ್ಘ ಪರಂಪರೆಯಿದೆ. ಜನರ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಐತಿಹ್ಯ ಪುರಾಣಗಳು ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಯಿಬೇರು ಚೌಡಕಿಪದದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ. ಆಕೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನೇ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಜೋಗಪ್ಪ, ಜೋಗಮ್ಮ, ದೇವದಾಸಿ, ಗೊಂದಲಿಗರು, ಲಿಂಗಪರಿವರ್ತಿತರು (ಕ್ರಾಸ್ ಜೆಂಡರ್) ಈಗಲೂ ತಾಯಿಬೇರನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೋಗತಿ

ಶ್ರುತಿ ಸೇರಿದಾಗ...

ಆದಿತ್ಯ ಕೊತಕೋಟ ಮೂಲತಃ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದವರು. ಶಿಲ್ಪಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಪರಿಚಯವಾದುದು ಆಸ್ಪ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ. ಕಾಂಗರೂ ನಾಡಿಗೆ ಶಿಲ್ಪಾ ಸಿನಿಮಾ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಆದಿತ್ಯ ಆಕೌಂಟ್ಸ್ ಓದಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ಪರಿಚಯ ಮದುವೆಯವರೆಗೂ ಬಂತು. ಆದಿತ್ಯ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಈಗ ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಜನಪದದ ಬೇರುಗಳನ್ನು ತಡಕುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರು.

ಆಸ್ಪ್ರೇಲಿಯಾದಿಂದ ಬಂದ ನಂತರ ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಕಾಲ ದುಡಿದ ಶಿಲ್ಪಾ, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ಮೌಂಟ್ ಕಾರ್ಮೆಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕಿಯಾಗಿದ್ದರು. ನಿರ್ದೇಶಕ ಪಿ.ಎಚ್. ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಸಹಾಯಕಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವು ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಜನಪದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯಾಗಿರುವ ಅವರು, ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ಜನಪದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕಬ್ಬನ್ ಪಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅವರ ಅಭ್ಯಾಸ-ತರಗತಿಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಬಿಡುವು ಇದ್ದವರು ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ, ಫೇಸ್‌ಬುಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ-ಕಲಿಕೆ ಸಾಗಿದೆ.